

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سوره مبارکه الحشر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بنام خداوند بخشنده مهربان

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿١﴾

آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است، برای خدا تسبیح می گویند؛ و او توانا و حکیم است.

هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ
 دِيَارِهِمْ لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا وَظَنُّوا أَنَّهُمْ
 مَانِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ

او کسی است که کافران اهل کتاب را در نخستین برخورد (با مسلمانان) از خانه
 هایشان بیرون راند. گمان نمی کردید آنان بیرون روند، و خودشان نیز گمان می کردند
 که دژهای محکمشان آنها را از عذاب الهی مانع می شود؛ اما خداوند از آن جا که گمان
 نمی کردند به سراغشان آمد

فَاتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ فِي
 قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي
 الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ ﴿٢﴾

و در دل‌هایشان ترس و وحشت افکند، به گونه ای که خانه های خود را با دست
 خویش و با دست مؤمنان ویران می کردند؛ پس عبرت بگیرید ای صاحبان بصیرت!

وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَاءَ لَعَذَّبُهمْ فِي الدُّنْيَا
 وَلَهُمْ فِي الآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ﴿٣﴾

واگر نه این بود که خداوند ترک وطن را بر آنان مقرر داشته بود، آنها را در همین دنیا مجازات می کرد؛ و برای آنان در آخرت نیز عذاب آتش است.

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِّ اللَّهَ فَإِنَّ

اللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٤﴾

این بخاطر آن است که آنها با خدا و پیامبرش به مخالفت برخاستند؛ و هر کس با خدا مخالفت کند (باید بداند که) خدا دارای مجازات شدیدی است!

مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لَيْنَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً عَلَىٰ أُصُولِهَا
فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَلِيُخْزِيَ الْفَاسِقِينَ ﴿٥﴾

هر درخت نخل با ارزشی را قطع کردید یا آن را به حال خود وا گذاشتید، همه به اذن خدا بود؛ و برای این بود که فاسقان را رسوا کند.

وَمَا أَفَاءَ اللَّهِ عَلَى رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا أُوجِفْتُمْ عَلَيْهِ
 مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلَكِنَّ اللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُ عَلَى مَنْ
 يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٦﴾

و آنچه را خدا از آنان [= یهود] به پیامبرش باز گردانده (و بخشیده) چیزی است که شما (برای به دست آوردن آن زحمتی نکشیدید)، نه اسبی بر آن تاختید و نه شتری؛ ولی خداوند پیامبران خود را بر هر کس بخواهد مسلط می سازد؛ و خدا بر هر چیز تواناست.

مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ
وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ

آنچه را خداوند از اهل این آبادیها به پیامبرش باز گرداند، از آن خدا و پیامبر و
خویشاوندان او، و یتیمان و مستمندان و در راه ماندگان است،

كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَمَا آتَاكُمُ
الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ
إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٧﴾

تا (این اموال عظیم) در میان ثروتمندان شما دست به دست نگردد. آنچه را پیامبر برای شما آورده بگیرید (و اطاعت کنید)، و از آنچه شما را نهی کرده خودداری نمایید؛ و از (مخالفت) خدا پرهیزید که خداوند کیفرش شدید است!

لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ
 يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
 أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿٨﴾

(این اموال) برای مهاجران نیازمندی است که از خانه و کاشانه و اموال خود بیرون رانده شدند در حالی که فضل الهی و رضای او را می طلبند و خدا و پیامبرش را یاری می کنند؛ و آنها راستگویانند.

وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ
 هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا
 أُوتُوا وَيُؤْتُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ

و برای (نیازمندان از) کسانی است که در این سرا [= سرزمین مدینه] و در سرای
 ایمان پیش از مهاجران مسکن گزیدند و کسانی را که به سویشان هجرت کنند
 دوست می دارند، و در دل خود نیازی به آنچه به مهاجران داده شده احساس نمی
 کنند و آنها را بر خود مقدم می دارند

وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوَقِّعْ فِي نَفْسِهِ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٩﴾

هر چند خودشان بسیار نیازمند باشند؛ و کسانی که از بخل و حرص نفس خویش باز داشته شده اند رستگارانند.

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِ
 لِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا
 غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٠﴾

(همچنین) کسانی که بعد از آنها [= بعد از مهاجران و انصار] آمدند و می گویند:
 «پروردگارا! ما و برادرانمان را که در ایمان بر ما پیشی گرفتند بیامرز، و در دلهایمان
 حسد و کینه ای نسبت به مؤمنان قرار مده. پروردگارا، تو رؤوف و مهربانی.»

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ
 كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِن أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ
 مَعَكُمْ

آیا منافقان را ندیدی که پیوسته به برادران کافرشان از اهل کتاب می گفتند: «اگر شما را (از وطن) بیرون کنند، ما هم با شما بیرون خواهیم رفت و هرگز از هیچ کس درباره شما اطاعت نخواهیم کرد؛

وَلَا نَطِيعُ فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ
 وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١١﴾

و هرگز از هیچ کس درباره شما اطاعت نخواهیم کرد؛ و اگر با شما پیکار شود، یاریتان خواهیم نمود؟! خداوند شهادت می دهد که آنها دروغ می گویند.

لَيْئِن أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَلَيْئِن قُوتِلُوا لَا
يَنْصُرُوهُمْ وَلَيْئِن نَصَرُوهُمْ لَيُولِيَنَّ الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا

يُنصَرُونَ ﴿١٢﴾

اگر آنها را بیرون کنند با آنان بیرون نمی روند، و اگر با آنها پیکار شود یاریشان نخواهند کرد، و اگر یاریشان کنند پشت (به میدان) کرده فرار می کنند؛ سپس کسی آنان را یاری نمی کند.

لَأَنْتُمْ أَشَدُّ رَهْبَةً فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ
ذَلِكَ بِأَنَّكُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٣﴾

وحشت از شما در دلهای آنها بیش از ترس از خداست؛ این بخاطر آن است
که آنها گروهی نادانند.

لَا يُقَاتِلُونَكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرَىٍّ مُحَصَّنَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ
 جُدُرٍ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ تَحْسَبُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ
 شَتَّىٰ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٤﴾

آنها همگی جز در دژهای محکم یا از پشت دیوارها با شما نمی جنگند. پیکارشان در میان خودشان شدید است، (اما در برابر شما ضعیف!) گمان می کنی آنها متحدند، در حالی که دل‌هایشان پراکنده است؛ این بخاطر آن است که آنها گروهی هستند که تعقل نمی کنند.

كَمَثَلِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهِمْ وَلَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٥﴾

(مثل این گروه از یهود) مثل کسانی است که کمی پیش از آنان بودند، کیفرکار خود را
چشیدند و برای آنها عذابی دردناک است!

كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ
 إِنِّي بَرِيءٌ مِّنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

آنها مثل شیطانند که به انسان گفت: «کافر شو (تا مشکلات تو را حل کنم).» اما هنگامی که کافر شد گفت: «من از تو بیزارم، من از خداوندی که پروردگار جهانیان است بیم دارم.»

فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا
وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾

سرانجام کار آن دو این شد که در آتش دوزخ خواهند بود، جاودانه در آن می مانند؛
و این است کیفر ستمکاران!

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ

لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

ای کسانی که ایمان آورده اید! تقوای الهی پیشه کنید؛ و هرکس باید بنگرد تا برای فردایش چه چیز از پیش فرستاده؛ و تقوای الهی داشته باشید که خداوند از آنچه انجام می دهید آگاه است.

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ
 أُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١٩﴾

و همچون کسانی نباشید که خدا را فراموش کردند و خدا نیز آنها را به «خود فراموشی» گرفتار کرد؛ آنها گناهکارانند.

لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ
الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٢٠﴾

هرگز دوزخیان و بهشتیان یکسان نیستند؛ بهشتیان رستگار و پیروزند.

لَوْ أَنْزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَرَأَيْتَهُ خَاشِعًا
 مُتَصَدِّعًا مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا
 لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾

اگر این قرآن را بر کوهی نازل می کردیم، می دیدی که در برابر آن خاشع می شود و از خوف خدا می شکافد! اینها مثالهایی است که برای مردم می زنیم، شاید (در آن) بیندیشند.

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ
الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿٢٢﴾

او خداوند یگانه ای است که معبودی جز او نیست، دانای آشکار و نهان است،
و اوست بخشنده و مهربان.

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ
 الْمُؤْمِنُ الْمُهَيَّمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ
 عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٢٣﴾

او خداوند یگانه ای است که معبودی جز او نیست، حاکم و مالک اوست، از هر عیب منزّه است، به کسی ستم نمی کند، امنیت بخش است، مراقب همه چیز است، شکست ناپذیری که (با اراده نافذ خود) هر امری را اصلاح می کند، و دارای کبریا و عظمت است؛ خداوند منزّه است از آنچه همتای او قرار می دهند!

هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِيُّ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى
يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿٢٤﴾

او خداوندی است هستی بخش، آفریننده ای ابداع گر، و صورتگر (بی نظیر)؛ از آن
اوست بهترین نامها؛ آنچه در آسمانها و زمین است تسبیح او می گویند؛
و او توانا و حکیم است.

صدق الله العلي العظيم